

Schenking met herkansing: klaar voor take two

nieuws

legal, particulieren, Nieuws: tax,

20 juli 2020

Gegeven is gegeven. Of dat lijkt althans toch zo. Het is slechts in een paar uitzonderlijke omstandigheden dat een schenking kan worden herroepen, laat staan dat ze kan worden herdaan. In welke gevallen krijgen we nog een herkansing, wanneer het op schenkingen aan komt? We zetten de mogelijkheden even op een rijtje.

De Vlaamse Belastingdienst (hierna afgekort als “Vlabel”) heeft recent, in haar voorafgaande beslissing nr. 19048 van 4 november 2019, nog iets extra aan dat lijstje toegevoegd.

Schenking tussen echtgenoten

Schenkingen tussen echtgenoten, gedaan buiten het huwelijkscontract, zijn te allen tijde herroepbaar. Deze regel vinden we terug in artikel 1096 van het Burgerlijk Wetboek. De techniek bestaat al heel lang en heeft al meermaals “soelaas” gebracht wanneer een huwelijk dreigt te stranden. De herroeping is, misschien onverwacht, bijzonder flexibel. Ze is namelijk niet onderworpen aan vormvoorwaarden en kan zelfs ingesteld worden bij de ontbinding en vereffening van de huwgemeenschap bij echtscheiding. Het is zelfs mogelijk om de herroeping in te stellen bij het overlijden van de begunstigde echtgenoot. Zolang de schenkende echtgenoot in leven is, kan die de schenking dus herroepen.

De herroeping gebeurt steeds met terugwerkende kracht zodat de rechten die de begiftigde op het geschonken goed heeft toegestaan en de vervreemdingen waarvan dit goed inmiddels het voorwerp is geweest, worden ontbonden.

De geschonken goederen komen vrij en onbelast terug in het vermogen van de schenker. Daardoor beschikt deze opnieuw over alle mogelijkheden om een nieuwe regeling te treffen.

Ondankbaarheid

Artikel 955 van het Burgerlijk Wetboek voorziet in de mogelijkheid om de schenking te herroepen, wegens ondankbaarheid van de begiftigde. De herroeping moet begiftigde per begiftigde worden bekeken. Het is immers denkbaar dat niet alle begiftigden zich ondankbaar hebben opgesteld. De herroeping zal dus slechts effect hebben op het aandeel van de betrokken begiftigde.

Het gaat om volgende feiten:

- indien een begiftigde een aanslag op het leven van de schenker pleegt;
- indien een begiftigde zich tegenover de schenker schuldig maakt aan mishandelingen, misdrijven of grove beledigingen; of
- indien een begiftigde weigert de schenker levensonderhoud te geven.

Ontbindende voorwaarde

Het is ook mogelijk om aan een schenking ontbindende voorwaarden te koppelen.

Onderstaande feiten maken courant deel uit van schenkingsakten. De feiten zullen uiteraard moeten worden gestaafd door objectieve stukken (processen-verbaal, rechterlijke uitspraken, medische attesten,...).

Veel voorkomende feiten zijn:

- het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijke veroordeling (al dan niet met uitsluiting van eventuele veroordelingen voor de lagere rechtbanken);
- het regelmatig gebruiken van verdovende middelen en/of is toxicomaan;
- alcoholverslaving;
- deel uitmaken van een erkende sekte;
- handelingen stellen die niet stroken met de goede zeden en/of de openbare orde;
- het zich bevinden in een situatie van kennelijke onvermogen door schulden dewelke aanleiding (kunnen) geven tot een concordaat, faillissement, kennelijk onvermogen of collectieve schuldenregeling.

Indien de schenkingsakte hierin voorziet, kan de schenker in deze gevallen opteren voor de ontbinding van de schenking. De ontbinding zal enkel uitwerking hebben ten aanzien van de begiftigde in kwestie. De schenker is daarbij vrij om te kiezen voor een gehele of slechts een gedeeltelijke ontbinding. De geschonken goederen keren vervolgens terug naar het vermogen van de schenker, vrij van lasten, alsof zij daar nooit uit verdwenen zijn.

(Optioneel) beding van terugkeer

Een bijzondere toepassing van de ontbindende voorwaarde vinden we terug in het (optioneel) beding van terugkeer. Ook op die manier kunnen geschonken goederen terugkeren naar de schenker. Aangezien de Vlaamse decreetgever dit niet zonder meer aanvaardt, hebben we hierover reeds eerder enkele bijdragen gemaakt. U kan alles hier en hier rustig nalezen.

Vlabel – voorafgaande beslissing nr. 19048 van 4 november 2019

Daar waar al het voorgaande zich hult in een waas van negativiteit, legt de voorafgaande beslissing van Vlabel een beetje positiviteit aan de dag.

Terugschenking?

Vlabel heeft nog een extraatje aan het voorgaande lijstje toegevoegd. In een voorafgaande beslissing diende zij zich uit te spreken over de fiscale gevolgen van de vrijwillige ontbinding door schenker en begiftigde. Men vraagt zich daarbij af of het gaat om een terugschenking van de begiftigde aan de oorspronkelijke schenkers. Bijkomende vraagstelling ging over de fiscale behandeling van het terugdraaien van de schenking.

Concreet ging het over volgende situatie. De schenkers hadden in het verleden, zo'n 20 jaar geleden, een schenking uitgevoerd richting hun kinderen (de begiftigden). Op een bepaald moment oordelen alle betrokken partijen dat de voorwaarden en modaliteiten van de schenking, niet meer overeenstemmen met de actualiteit. Ze willen bepaalde clausules verstrengen en anderen versoepelen. Na de ontbinding, willen de partijen opnieuw overgaan tot een schenking, dit keer onder de vrijstelling van de familiale vennootschappen.

Vlabel bevestigt in deze beslissing dat er geen sprake is van een terugschenking van de begiftigden naar de schenkers, bij de ontbinding van de eerste schenking. De begiftigden hebben namelijk niet het oogmerk om de oorspronkelijke schenkers te bevoordelen. Bovendien gaan ze ook enkel akkoord met de ontbinding, omwille van het voornemen om een nieuwe schenking uit te voeren. Ze zien met andere woorden in dat de nieuwe schenking een verbeterde versie is. Zeg maar, de schenking 2.0.

Die nieuwe schenking, de 2.0-versie, zal op haar beurt echter wel opnieuw aan de schenkbelasting onderworpen zijn. In het voorliggende geval vindt echter de gunstregeling voor familiale vennootschappen toepassing, waardoor de schenkbelasting herleid wordt tot 0.

Fiscaal misbruik?

Vlabel bevestigt in deze voorafgaande beslissing voor het eerst dat het mogelijk is om oude schenkingen te ontbinden en om meteen daarna, opnieuw, dezelfde goederen terug te schenken. Dit alles zonder dat er schenkbelasting verschuldigd is ten gevolge van de ontbinding.

Conclusie

Het voorgaande opent perspectieven voor schenkers en begiftigden die een herkansing willen voor hun eerdere schenkingen. Het voordeel situeert zich dan bijzonder in de gevallen waarbij het gaat over aandelen van familiale vennootschappen. Deze zijn namelijk vrijgesteld van schenkbelasting, waardoor het mogelijk is om de eerdere schenking over te doen, zonder dat er nogmaals schenkbelasting moet worden voldaan.

aternio staat u graag bij in het opmaken van uw planning. Contacteer onze juristen voor meer informatie.

Eveline Smet *senior manager legal*
e.smet@atern.io

Check atern.io/nieuws voor
meer finance, tax en legal
nieuws.

aternio